

Sygn. akt III KK 101/14

POSTANOWIENIE

Dnia 8 sierpnia 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Lech Paprzycki

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 kpk
po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 8 sierpnia 2014 r.,
sprawy M. L.
skazanego z art. 207 § 1 kk, 197 § 1 kk i innych,
z powodu kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego
od wyroku Sądu Okręgowego w R.
z dnia 20 grudnia 2013 r., zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w P. z dnia 8
sierpnia 2013 r.,

postanowił

- 1) oddalić kasację obrońcy skazanego M. L. jako oczywiście bezzasadną;**
- 2) zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz adw. K. K. Kancelaria Adwokacka 442,80 zł (czterysta czterdzieści dwa złote osiemdziesiąt groszy) w tym 23% VAT za sporządzenie i wniesienie kasacji przez obrońcę wyznaczonego z urzędu;**
- 3) obciążyć M. L. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w R., wyrokiem z dnia 20 grudnia 2013 r., wyrok Sądu Rejonowego w P. z dnia 8 sierpnia 2013 r. – którym M. L. za trzy przestępstwa

zakwalifikowane: z art. 207 § 1 kk, art. 197 § 1 kk w zw. z art. 12 kk oraz z art. 278 § 1 kk skazany został na karę łączną czterech lat i sześciu miesięcy pozbawienia wolności – zmienił w ten sposób, że uchylił orzeczenie o karze łącznej, przyjął, że jeżeli chodzi o czyn zakwalifikowany z art. 207 § 1 kk, to zachowanie oskarżonego w stosunku do synów S. i P. stanowiło znęcanie psychiczne, uchylił orzeczenie w zakresie czynu zakwalifikowanego z art. 278 § 1 kk, ustalił, że czyn ten stanowi wykroczenie określone w art. 119 § 1 kw i na podstawie art. 17 § 1 pkt 6 kpk w zw. z art. 45 § 1 kw postępowanie umorzył, natomiast na podstawie art. 85 kk i art. 86 § 1 wymierzył M. L. karę łączną czterech lat pozbawienia wolności.

Od powyższego wyroku Sądu Okręgowego w R., kasację na korzyść skazanego M. L. wniósł jego obrońca i, zarzucając:

- „1) rażące naruszenie prawa procesowego, które mogło mieć istotny wpływ na treść orzeczenia, mianowicie art. 433 k.p.k. poprzez nierozpoznanie sprawy w zakresie jaki wynika z okoliczności wskazanych w środку odwoławczym, a także podniesionych na rozprawie odwoławczej jak również z brzmienia art. 440 k.p.k. podczas gdy całokształt okoliczności sprawy w tym wzajemne relacje oskarżonego i jego żony wskazują na wzajemne niezrozumienie potrzeb i oczekiwań w zakresie wspólnego pożycia a znacząca różnica charakterów, cech osobowości, temperamentu a co za tym idzie potrzeb w zakresie wspólnego prowadzenia gospodarstwa domowego, wychowania dziecka, wzajemnych relacji interpersonalnych, potrzeb uczuciowych wskazuje na długotrwałe pozostawanie oskarżonego w stanie napięcia emocjonalnego, który wyklucza działanie z zamiarem dopuszczenia się w stosunku do pokrzywdzonej i dzieci stron przestępstw przypisanych w wyroku Sądu Okręgowego gdyż oskarżony nadal kocha żonę i dzieci, chce z nimi być, wspólnie wychowywać, które to okoliczności nie zostały zaprzeczone przez pokrzywdzoną i dzieci stron w toku postępowania karnego co winno skutkować przyjęciem rażącej niesprawiedliwości utrzymanego w mocy orzeczenia;
- 2) rażące naruszenie prawa procesowego, które mogło mieć istotny wpływ na treść orzeczenia a to art. 7 k.p.k. poprzez ocenę dowodów z zeznań pokrzywdzonej w relacji do wyjaśnień oskarżonego bez uwzględnienia zasad prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego,

które wskazują na długotrwały, pogłębiający się konflikt emocjonalny pomiędzy stronami w którym niezdolność pokrzywdzonej do empatii skutkowałą narastaniem u oskarżonego frustracji, które to okoliczności wpłynęły na zachowanie oskarżonego w stopniu uzasadniającym przyjęcie ich naganności jednak w zakresie niepozwalającym na przypisanie oskarżonemu przestępstw objętych skarżonym wyrokiem;

- 3) rażące naruszenie prawa procesowego, które mogło mieć istotny wpływ na treść orzeczenia a to art. 7 k.p.k. poprzez ocenę dowodów opartą o z góry przyjęte założenie popełnienia przez oskarżonego objętych aktem oskarżenia czynów, których faktyczne wystąpienie pozostaje w sprzeczności z całokształtem pozostałych zachowań oskarżonego w stosunku do pokrzywdzonych tj. żony i dzieci a mianowicie chęci dalszego, wspólnego zamieszkiwania pomimo problemów lokalowych i socjalnych, pozostawanie w bliskich relacjach z dziećmi, wola kontynuowania życia rodzinnego pospołu z pokrzywdzonymi pomimo złożenia zeznań obciążających oskarżonego;
- 4) rażące naruszenie prawa procesowego, które mogło mieć istotny wpływ na treść orzeczenia a to art. 437 § 2 k.p.k. w zw. z art. 452 § 1 k.p.k. przez nieuchylenie orzeczenia a zamiast tego przyjęcie, że zachowanie oskarżonego stanowiło znęcanie psychiczne w stosunku do pokrzywdzonych P. i S., które to ustalenie mogło zapaść tylko po wszechstronnym rozważeniu materiału dowodowego sprawy gdyż zebrane dowody nie pozwalały poczynić takich jednoznacznych ustaleń co do charakteru zachowania oskarżonego w stosunku do pokrzywdzonych a Sąd Odwoławczy nie przeprowadził dowodów, których ustalenia na taką zmianę opisu czynu by pozwalały;
- 5) rażące naruszenie prawa procesowego, które mogło mieć istotny wpływ na treść orzeczenia a to art. 457 § 3 k.p.k. poprzez pominięcie w uzasadnieniu wyroku Sądu Okręgowego wyjaśnienia czym kierował się sąd wydając wyrok, które to wyjaśnienie zostało niejako zastąpione wyjaśnieniami odnośnie kary wymierzonej oskarżonemu za poszczególne czyny a więc rozważaniami w zakresie okoliczności nie będących głównym przedmiotem procesu jakim jest rozważenie i wiążące rozstrzygnięcie kwestii ewentualnej winy oskarżonego a co za tym idzie skazanie lub uniewinnienie w granicach ujętych w ramy faktów

opisanych w akcie oskarżenia będących historycznym tłem orzeczenia i podstawą rozstrzygnięcia;

- 6) rażące naruszenie prawa procesowego, które mogło mieć istotny wpływ na treść orzeczenia tj. art. 455 k.p.k. poprzez dodatkowe przyjęcie w zakresie czynu przypisanemu oskarżonemu z punktu I aktu oskarżenia, iż zachowanie oskarżonego w stosunku do synów S. i P. stanowiło znęcanie psychiczne podczas gdy nie określenie przez Sąd I instancji, jakiego rodzaju znęcanie się stanowiło zachowanie oskarżonego względem w/w małoletnich synów stanowi o braku kategoriycznych i jednoznacznych ustaleń w zakresie znamion przestępstwa a zatem nie może stanowić podstawy do skazania oskarżonego bez ponownego przeprowadzenia postępowania dowodowego i kategoriycznego określenia czy dane zachowanie stanowiło w ogóle przestępstwo znęcania się biorąc pod uwagę charakter tego przestępstwa w tym w szczególności jego stronę podmiotową.

Z daleko posuniętej ostrożności procesowej, na wypadek niepodzielenia przez wysoki sąd powyższych zarzutów, przedmiotowemu wyrokowi zarzucam:

- 7) rażącą niewspółmierność orzeczonej kary pozbawienia wolności, ponieważ oskarżony działał bez zamiaru wyrządzenia pokrzywdzonym znaczącej krzywdy, jego postępowanie jest niejako konsekwencją jego charakteru, temperamentu i cech osobowości, które są czynnikami na które w znacznej mierze nie ma on wpływu a które były akceptowane przez pokrzywdzonych, którzy nie żywią szczególnie niskich uczuć do oskarżonego a pokrzywdzona H. L. de facto przez długi okres czasu akceptowała zachowanie i postępowanie oskarżonego i nie uważała go za przestępcze czy nawet szczególnie naganne; ponadto oskarżony pozostaje w poprawnych relacjach ze swoimi dziećmi, wyraża zainteresowanie ich wychowaniem i rozwojem a co za tym idzie nie sposób przypisać mu zachowania o tak istotnym stopniu społecznej szkodliwości, który miałby w całokształcie okoliczności sprawy stanowić o „potrzebie izolacji go od społeczeństwa”, wniósł o „uchylenie powyższego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania”.

Prokurator Prokuratury Okręgowej, w odpowiedzi na kasację, wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja obrońcy skazanego M. L. jest oczywiście bezzasadna, w rozumieniu art. 535 § 3 kpk, i jako taka została oddalona, natomiast M. L. został obciążony kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego na podstawie art. 636 § 1 kpk w zw. z art. 518 kpk. Sporządzenie i wniesienie w tej sprawie kasacji przez obrońcę wyznaczonego z urzędu, uzasadniało zasądzenie na jego rzecz wynagrodzenia z tego tytułu.

Już tylko na marginesie, wobec oddalenia kasacji, zauważyć należy, że obrońca nieprawidłowo sformułował wniosek kasacji. Jeżeli bowiem wnosił o przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd Rejonowy, to należało wnosić o uchylenie nie tylko zaskarżonego wyroku Sądu odwoławczego, ale także skazującego wyroku Sądu pierwszej instancji. Z kolei, wobec sformułowania zarzutów kasacji i jej uzasadnienia, uznać należało, że choć dotyczy ona również czynu zakwalifikowanego w akcie oskarżenia z art. 278 § 1 kk a w wyroku Sądu Okręgowego z art. 119 § 1 kw, to jednak obrońca, w tym zakresie, niczego nie kwestionuje, co zwalnia Sąd kasacyjny z odnoszenia się do problematyki wiążącej się z tym czynem.

Natomiast, wszystkie zarzuty kasacji obrońcy odniesione do czynów zakwalifikowanych z art. 207 § 1 kk oraz z art. 197 § 1 kk w zw. z art. 12 kk są oczywiście bezzasadne.

Jeżeli chodzi o ten ostatni czyn, to skarżący, w istocie tylko w uzasadnieniu kasacji, ogranicza się do niczym nieuzasadnionych stwierdzeń, że przeprowadzone dowody, czego nie wziął pod uwagę orzekający w tej sprawie Sąd Okręgowy, nie pozwalają ustalić, że oskarżony, wbrew woli pokrzywdzonej, stosując przemoc fizyczną, zmusił ją do poddania się obcowaniu płciowemu. To zarzut, który został podniesiony w apelacji, do którego Sąd Okręgowy, zgodnie z wymogami określonymi w art. 433 § 2 kpk i art. 457 § 3 kpk, w pełni i przekonująco odniósł się w uzasadnieniu swego orzeczenia, a jego powtórzenie w kasacji jest, w istocie, kwestionowaniem ustaleń faktycznych i oceny dowodów będących udziałem Sądu

Rejonowego, co, wobec unormowania art. 523 § 1 kpk w kasacji jest niedopuszczalne.

Jeżeli chodzi o zarzuty z pkt 1 i 2 kasacji, naruszenia przez Sąd Okręgowy przepisów art. 437 § 2 kpk, art. 452 § 1 kpk i art. 455 kpk, w odniesieniu, co wynika z treści zarzutów kasacji i prawie całego jej uzasadnienia, do czynu zakwalifikowanego z art. 207 § 1 kk, to przede wszystkim zauważyć należy, że Sąd Okręgowy, jako sąd odwoławczy, nie przeprowadzał dowodów we własnym zakresie i nie dokonał poprawienia kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu wyrokiem Sądu Rejonowego. Wobec tego, jest oczywiste, że w ogóle nie było możliwości naruszenia przez Sąd Okręgowy, przy orzekaniu w tej sprawie, przepisów art. 452 § 1 i art. 455 kpk. Nie było również uzasadnione, na potrzeby orzekania przez Sąd odwoławczy w tej sprawie, przeprowadzenie dowodów na rozprawie przed sądem drugiej instancji, gdyż Sąd pierwszej instancji przeprowadził wszystkie dostępne dowody i dokonał ich trafnej oceny, zgodnej z wymogami art. 7 kpk, co Sąd rozpoznający apelację obrońcy zaaprobował. To umożliwiło zmianę wyroku Sądu Rejonowego także w zakresie czynu zakwalifikowanego z art. 207 § 1 kk, co pozwala stwierdzić, że nie doszło do naruszenia przepisu art. 437 § 2 kpk. Nie można również uznać, że Sąd Okręgowy, dokonując zmiany wyroku Sądu Rejonowego w zakresie czynu zakwalifikowanego z art. 207 § 1 kpk, dopuścił się naruszenia przepisu art. 434 § 1 kpk, orzekając na niekorzyść oskarżonego, czego zresztą wprost obrońca nie podnosił. Gdyby nawet uznać, że jest to orzeczenie na niekorzyść, to przecież prokurator, w apelacji wniesionej na niekorzyść oskarżonego, domagał się ustalenia, że oskarżony znęcał się fizycznie i psychicznie także nad wszystkimi dziećmi. Ponadto, trzeba zwrócić uwagę na to, że zarówno prokurator w akcie oskarżenia, a następnie Sąd Rejonowy w wyroku, w sposób mało precyzyjny, ale jednak odnosili określenie „znęcał się psychicznie i fizycznie” nie tylko do żony oskarżonego, ale także do dzieci. Sąd Okręgowy jedynie ograniczył to, a więc w istocie na korzyść skazanego, że zachowanie stanowiło tylko (aż!) znęcanie psychiczne.

Jeżeli chodzi o zarzuty z pkt 3 i pkt 4 kasacji, naruszenia przez Sąd Okręgowy przepisu art. 7 kpk, to wystarczy odesłać do starannej i rzetelnej lektury uzasadnień orzeczeń Sądów obu instancji, które, co prawda, nie odznaczają się

obszernością, to jednak formułują pełne i przekonujące wywody dotyczące oceny przeprowadzonych dowodów, spełniając, odpowiednio, wymogi art. 424 kpk i art. 457 § 3 kpk. Jest to ocena swobodna a nie dowolna, dokonana według reguł określonych w art. 7 kpk. Sąd Okręgowy nie ograniczył się do podzielenia stanowiska Sądu Rejonowego ze wskazaniem trafnie zaprezentowanej przez ten Sąd argumentacji, lecz w uzasadnieniu swego orzeczenia, syntetycznie, ale w wystarczającym zakresie, ponownie dokonał analizy i oceny przeprowadzonych w tej sprawie dowodów. Te zarzuty kasacji to, w istocie, powtórzenie zarzutów apelacji i w ten sposób obrońca chce ponownie kwestionować ustalenia faktyczne, co, wobec unormowania art. 523 § 1 kpk, w kasacji jest niedopuszczalne.

Równie bezzasadne są zarzuty z pkt 5 i z pkt 6 kasacji, naruszenia przepisów art. 433 kpk, art. 440 kpk i art. 457 § 3 kpk, co doprowadziło, zdaniem obrońcy, do bezzasadnego przypisania oskarżonemu zarzuconych mu aktem oskarżenia przestępstw. Znow wystarczy odesłać do lektury uzasadnienia orzeczenia Sądu odwoławczego, z którego treści wynika, że Sąd Okręgowy odniósł się do wszystkich zarzutów apelacji obrońcy, a uczynił to w pełnym zakresie i przekonująco. Tak formułując te zarzuty i uzasadnienie kasacji, skarżący próbuje ponownie kwestionować ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd Rejonowy, co, znow trzeba powtórzyć, w kasacji jest niedopuszczalne.

Także zarzut z pkt 7 kasacji, „rażącej niewspółmierności orzeczonej kary pozbawienia wolności”, tak sformułowany i uzasadniony, nawet jeżeli nie jest, w świetle unormowania art. 523 § 1 kpk niedopuszczalny, to na pewno jest on oczywiście bezzasadny, gdyż skarżący nie wykazał, że przy wymierzaniu tej kary doszło do rażącego naruszenia prawa materialnego lub procesowego i to jeszcze takiego, które w tej sprawie mogło wpłynąć na wymiar kary. Jest to więc tylko zarzut „niewspółmierności kary”, gdyż również Sąd odwoławczy, w uzasadnieniu swego orzeczenia wskazał jakie okoliczności, wobec dyrektyw określonych w art. 53 kk, zdecydowały o wymiarze kary.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy orzekł jak w postanowieniu.